

løse Virksomhed tilgode, men overveiende alene Jordleien, og at efterhaanden den Del af Samfundet, som er i Besiddelse af Jorden og inddrager Jordleien, høfter den aldeles overveiende Fordel af de Andres Arbejde. Det er naturligt det samme Synspunkt, som gjør sig saa stærkt gjældende hos vore Fæstere, at de staa anderledes til deres fædrene Agerbrug, end Husmændene kunne staa til deres iboende Huse, fordi de ere uden Jord; Fæsterne have nu dyrket Jorden gennem Slægt paa Slægt; jeg har set Fæstebreve for flere Stæder i Landet, hvoraf det fremgaar, at Slægten i den samme By for 100 Aar siden har givet for den samme Indfæstning 100 Rd., hvad Fæsteren nu maa give 5,000 Rd. for, altsaa 50 Gange mere; det er ikke forunderligt, at de nu, efterat have dyrket og forbedret disse Eiendomme saalænge, blive ilde ved at stilles løsere og løsere til Besiddelsen og Brugen af dem. Hvad har det dernæst ikke kostet mangen Fæsterfamilie at holde Eiendommen vedlige med Hensyn til Bygninger og maatte sætte Kapital deri; mange Gange indvirker det paa Fæsternes hele Stilling, at hans Slægt i sin Tid har maattet reise betydelige Laan dertil, og man maa vistnok sige, at Fæsterens Stilling overfor Spørgsmaalet om Interessen i Bedblijven ved sin Gaard ved disse Forhold bliver ganske anderledes mistlig end Husmændenes, som dog ikke i den Grad kunne blive bundne til Huset, hvor vndt jeg end tidt kan have af Husmændenes Kaar. Men Forbedringen i deres Forhold staa ikke i saa nøie Forbindelse med deres Huses Stilling, som Fæstegaardmændenes staa i Forbindelse med Brugen af Fæstegaardenes.

J. N. Hansen: Jeg skal stræbe at være meget kort. — Den Kritik, den ærede Indenrigsminister har underkastet vort Lovforslag, kan jo ingenlunde komme os uventet. Det er ingen Sag, at kritiskere selv det allerbedste Arbejde, naar man i Principet er uenig dert og efter sin hele Retning ikke kan eller vil gaa ind paa en Ordning i denne Retning. Det skalde derfor være underligt, om den ærede Minister ikke kunde finde mange Punkter, som han kunde have Noget at bemærke ved og

indvende imod, og det er altsaa forgjæves at ville inklade sig i nogen Forhandling derom med ham; thi jeg er overbevist om, at han da vilde kunne finde endnu flere Punkter end dem, han allerede har fundet, at udsætte paa. Sagen er den, at Ministeren i denne Sag staa paa et fuldstændigt forskjelligt Standpunkt fra det, vi Andre indtage. Vi kjende saa godt, ogsaa fra den sidste Session, Indenrigsministerens hele Stilling til Fæstesagen og Alt, hvad dermed staa i Forbindelse. Den mærkværdige, jeg kunde næsten sige verdensberømte, Uttring, at Fæstevangen kun hviler paa Gaarden, og ikke paa Jorden, skal staa til evig Tid som et Minde om den nuværende Indenrigsministers Stilling til Fæstesagen. Jeg skal derfor ikke inklade mig paa nogen af de Indvendinger, han har fremsat. Hvis det virkelig ikke var Andet end enkelte Indvendinger, der vare at gjøre, og Ministeren forøvrigt vilde hjælpe Sagen frem, vilde det jo være let at forhandle videre og faae den ændret i sine Enkeltheder, men dette er som sagt Noget, jeg gaar ud fra ikke nu vil nytte noget. En æret Taler er kommen til at omtale Forslaget som en Hindring for dette Forholds Afløsning. Jeg tror nu, at det er Regjeringen, som man i dette Forhold maa rette sin Anke imod, thi jeg holder mig overbevist om, at naar vi fik en Regjering, som kunde og vilde slutte sig til den Grundbetragtning af dette Forhold, som har gjort sig gjældende ude i Folket og ogsaa lidt her ved forskjellige Forslag, saa vilde Sagen kunne gaa igjennem ogsaa i det nuværende Landsting. Vi maa huske paa, at der er tre Hoveddele i dette Landsting, og saasnart de to af disse Hoveddele beslutte alvorligt at ville have denne Sag ordnet, saa kan den tredje Del ikke modsætte sig. Ja, naar vi havde en Regjering — men det er dette, vi mangle, vi have ikke en Regjering, der vil bringe et Forslag frem til Afgjørelse af dette Forhold. Landstinget har, saavidt jeg husker for 2 Aar siden, endt en Dagsorden med at sige, at Lovgivningsmagten var berettiget til at gribe ind i dette Forhold, men man maatte ønske, at det maatte komme som Forslag fra Regjeringens Side. Men Landstinget har